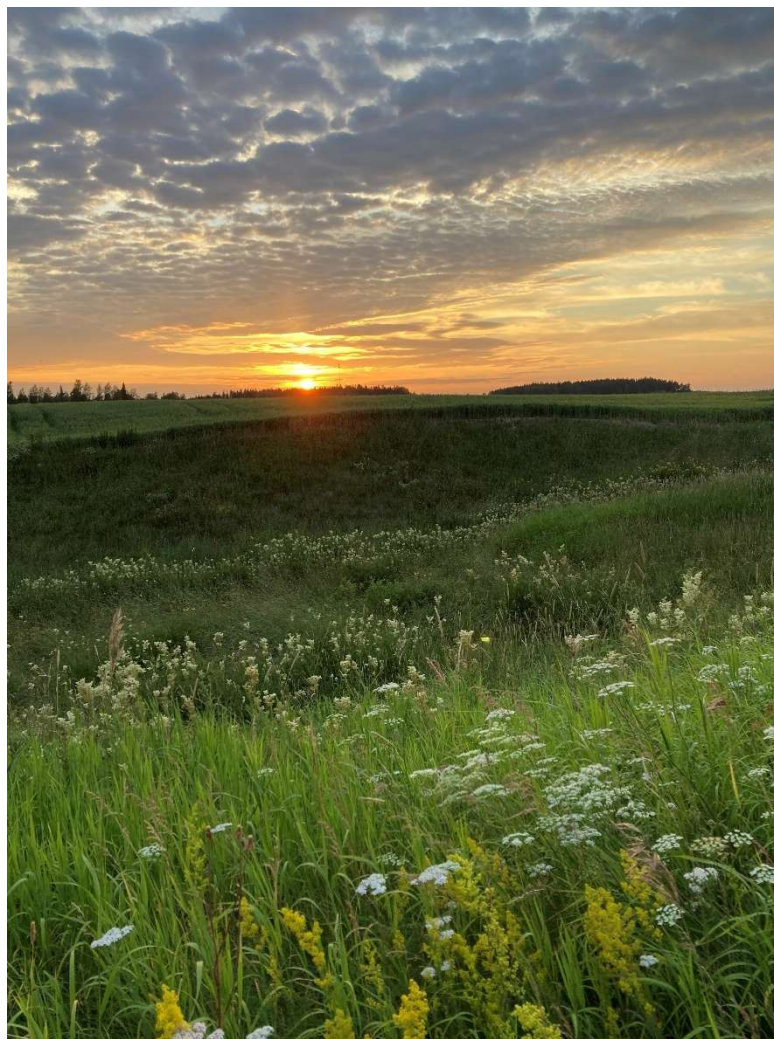

Pöytyä

Pöytyän kunta

SIVISTYSTOIMEN STRATEGIA – Mahdollisuuksien polku

Sivistyslautakunta 4.2.2026 § xx
Yhteisöllisyyslautakunta 17.3.2026 § xx

Sisällys

1 JOHDANTO - YHTEISELLÄ TYÖLLÄ TULEVAISUUTEEN.....	3
1.1 PÖYTYÄN KUNNAN SIVISTYSTOIMEN STRATEGIAN TARKOITUS.....	3
1.2 STRATEGINEN AJATTELU TOIMINNAN OHJAAJANA	3
2 SIVISTYSTOIMEN TEHTÄVÄALUE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
3 TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT.....	4
4 VISIO, STRATEGISET TAVOITTEET JA TOIMINTA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI.....	5
4.1 SIVISTYSTOIMEN KOKONAISUUS	5
4.2 TEHTÄVÄALUEET.....	6
4.2.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	6
4.2.2 Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus.....	6
4.2.3 Lukiokoulutus.....	7
4.2.4 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.....	7
4.2.5 Kirjastot.....	8
4.2.6 Kulttuuripalvelut.....	8
4.2.7 Liikuntapalvelut.....	8
4.2.8 Nuorisopalvelut.....	8
4.3 TOIMINTAA OHJAAVAT SUUNNITELMAT JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA	9
5 YHTEENVETO KESKEISISTÄ STRATEGISISTA LINJAUKSISTA	10

Strategian valmisteluun osallistuneet

Sivistyslautakunta
Yhteisöllisyyslautakunta
Auranmaan opiston johtokunta
Nuorisovaltuusto
Vanhus- ja vammaisneuvosto
Lapsi- ja perheneuvosto
Kylien neuvottelukunta
Perusopetuksen koulujen oppilaskuntien hallitukset
Elisenvaaran lukion opiskelijakunnan hallitus
Kuntalaiset
Sivistystoimen johtoryhmä
Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rehtorit
Sivistystoimen henkilöstö

Kannen kuva: Annukka Tolkki, Peltomaisema Pöytyällä / Pöytyän kunnan kuvapankki
Kuva, sivu 6: Mika Rantala, Elisenvaaran yhtenäiskoulu / Pöytyän kunnan kuvapankki
Kuva, sivu 8: Timo Kesti, Kyrön kirjasto / Pöytyän kunnan kuvapankki
Kuva, sivu 10: Saana Koivisto, Maisema Pöytyällä / Pöytyän kunnan kuvapankki

Johdanto – yhteisellä työllä tulevaisuuteen

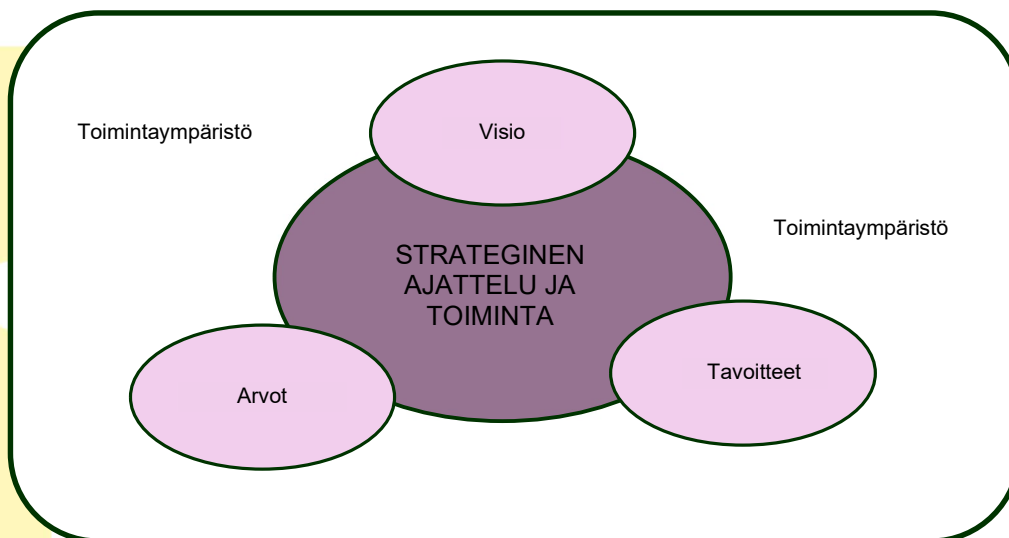
1.1 Pöytyän kunnan sivistystoimen strategian tarkoitus

Sivistystoimen strategian tarkoituksena on ohjata toimintaa, ja tarjota suuntaviivoja palvelujen laadukkaaseen järjestämiseen ja kehittämiseen. Strategisen kehittämisen merkitys on muuttuvassa toimintaympäristössä tärkeä.

Sivistystoimen strategia nivoutuu Pöytyän kunnan strategiaan, ja ohjaa toimialan toiminnan ja talouden suunnittelua.

1.2 Strateginen ajattelu toiminnan ohjaajana

Sivistystoimen strategian valmisteluun kytkeytyy strategisen ajattelun kehittäminen. Arvot, visio ja tavoitteet ohjaavat työssä, toimintaympäristö tulee samoin huomioitavaksi.

2 Sivistystoimen tehtäväalue ja toimintaympäristö

Sivistyspalveluihin kuuluvat Pöytyän kunnassa varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, perusopetukseen valmistava opetus, perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus, ammatillinen ja aikuiskoulutus, kirjasto sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Sivistystoimi edistää osaltaan kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallistumisen mahdollisuuksia.

Sivistyspalvelujen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Valtakunnallinen kehitys ohjaa työtä, kunnan toiminnallinen ja taloudellinen tilanne vaikuttavat samoin palvelujen järjestämiseen. Lasten ja nuorten lukumäärän väheneminen tulee huomioitavaksi.

Sivistystoimen vahvuuden muodostaa työstään innostunut, osaava ja toiminnan kehittämiseen motivoitunut henkilöstö. Yhteistyö toimijoiden kesken on luontevaa, avaten mahdollisuuksia.

Toiminnan painopisteissä korostuvat luonnon ja luontokasvatuksen arvostaminen, monipuoliset ja kehittyvät varhaiskasvatus-, koulutus- ja kirjastopalvelut sekä vireä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminta.

3 Toimintaa ohjaavat arvot

Sivistystoimen toiminta perustuu kunnan strategiasta johdettuihin arvoihin:

1. OSAAMINEN - SIVISTYKSELLINEN YHDENVERTAISUUS

Sivistyksellisellä yhdenvertaisuudella tarkoitetaan jokaisen yhdenvertaista oikeutta ja mahdollisuuksia sivistyksen ja sivistyspalvelujen piiriin pääsyyn. Sisällöllisesti sivistyksellinen yhdenvertaisuus merkitsee yhteisiä puitteita jokaisen omista lähtökohdista tapahtuvalle kasvulle, oppimiselle ja kehittymiselle.

Muodollisen yhdenvertaisuuden lisäksi sivistykselliseen yhdenvertaisuuteen sisältyy heikommassa asemassa olevien tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen. Yhteisten puitteiden ja toimintaperiaatteiden ohella tuetaan muun muassa erityisiä tarpeita oppimisessaan omaavien, eri sukupuolten ja eri kieliryhmiin kuuluvien sekä heikommassa taloudellisessa asemassa olevien mahdollisuuksia sivistykseen ja sivistyspalvelujen käyttämiseen.

2. TURVALLISUUS - OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Osallisuus ja yhteisöllisyys merkitsevät yhdessä tekemisen toimintakulttuuria. Lapset, nuoret ja aikuiset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, ja ovat aktiivisia toimijoita henkilöstön rinnalla. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sivistyspalvelujen asiakkaiden ja työyhteisöjen keskuudessa edistää arvostava, erilaisuuden hyväksyvä ja yhteisten tavoitteiden hyväksi työskentelyn toimintakulttuuri. Sivistystoimi ja tehtäväalueet työskentelevät aktiivisessa yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.

3. ROHKEUS - KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävän kehityksen arvolla viitataan luonnon ja ympäristön arvostamiseen sekä tulevaisuuteen suuntaaviin toimintatapoihin. Arvoperusta huomioidaan kasvatuksessa, opetuksessa ja toiminnassa. Kestävän kehityksen piiriin katsotaan kuuluvan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävien ratkaisujen.

4 Visio, strategiset tavoitteet ja toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi

Pöytyän kunnan sivistystoimen visio: **MAHDOLLISUUKSIEN POLKU**

Mahdollisuuksien polku sivistystoimen visiona tarkoittaa jokaisen omista lähtökodista tapahtuvaa kasvua, oppimista, kehittymistä ja hyvinvointia tukevien sivistyspalvelujen toteuttamista yhteisesti asetetuissa puitteissa.

Polkua kuljettaessa nousevat erityisesti seuraavat tekijät tärkeiksi:

- innostus, ilo, inspiraatio, luovuus
- omakohtainen kokemus, osallisuus, yhteisöllisyys
- kasvu, oppiminen, oivaltaminen, elämys
- oman ajattelun kehittäminen ja kehittyminen

Palveluja käyttävien lisäksi mahdollisuuksien polku on tavoitteena henkilöstön työssä ja oman osaamisen kehittämisessä.

Mahdollisuuksien polkuun sisältyy yhteisöllisyys - yhdessä suunnitteleva ja toteuttava, asukkaiden muodostama kunta.

4.1 Sivistystoimen kokonaisuus

Sivistystoimi järjestää laadukkaat ja monipuoliset palvelut kuntalaisille ja muille asiakkaille, toiminnalliset ja taloudelliset resurssit tarkoituksenmukaisesti hyödyntäen. Kuntalaisten, muiden asiakkaiden ja kunnassa toimivien vaikuttajaryhmien, joihin kuuluvat lapsi- ja perheneuvosto, nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä kylien neuvottelukunta, osallisuus huomioidaan toiminnassa. Ajankohtaisista asioista keskustellaan ja tiedotetaan.

Toimintakulttuuria luodaan jatkuvana, yhteisenä työnä, tavoitteena rakentava, myönteinen suhtautuminen, oman ja toisten työn arvostaminen sekä oppiminen ja jatkuva kehittäminen. Sivistystoimen tutkimusryhmä ja kunnassa hyväksytyt varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön täydennyskoulutuksen tukemisen periaatteet tukevat henkilöstön oppimisen, kehittymisen ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksia. Täydennyskoulutukseen varataan määrärahaa sivistys- ja yhteisöllisyyslautakuntien talousarvioihin.

Sivistystoimi muodostaa työyhteisön, jossa on hyvä työskennellä. Jokaisen tehtäväalueen työtä arvostetaan, ja hyvinvointiin työssä ja työn tekemisen mahdollisuuksiin panostetaan. Tehtäväalueiden yhteistyö edistää kokonaisuuden toimivuutta.

Sivistyspalvelujen rakennetta kehitetään suunnitelmallisesti, huolehtien toimintaedellytyksistä muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimivan palvelujen järjestämisen ja vakaan talouden arvioidaan rakentavan luottamusta tulevaan.

Oppimiseen, luovuuteen ja kehittämiseen kannustetaan, samoin panostetaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Keskeisen yhteistyötahon palvelujen järjestämisessä ja hyvinvoinnin tukemisessa muodostaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue.

4.2 Tehtäväalueet

4.2.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuspalveluissa ja esiopetuksessa lähtökohtana on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Vuorovaikutussuhteet, monipuolinen pedagoginen toiminta ja tuki sekä myönteiset oppimiskokemukset luovat elinikäisen oppimisen perustaa. Lasten osallisuus muodostaa lähtökohdan yhteistyössä huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävälle työlle.

Varhaiskasvatuspalvelujen rakenne vastaa palvelujen kysynnän kohdentumista, joten tarvetta merkittäviin muutoksiin ei lähivuosina ole näköpiirissä. Lasten lukumäärä on laskussa, mikä huomioidaan palvelujen järjestämisessä. Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta tarkastellaan, kun muutos arvioidaan toiminnallisesti ja taloudellisesti mahdolliseksi varhaiskasvatuksen käytössä olevissa tiloissa. Henkilöstösuunnittelua jatketaan pitkäjänteisesti.

4.2.2 Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus

Opetussuunnitelman tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monipuolisesti, ja opetusta kehitetään jatkuvana työnä. Elinikäisen oppimisen edellytysten kehittymistä tuetaan, panostaen erityisesti lukutaidon kehittymiseen. Opetusta suunnitellaan oppilaiden lähtökohdat huomioiden. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa, perinteisten opiskeluvälineiden ja -menetelmien arvo huomioiden.

Toiminnassa panostetaan turvallisuuteen, yhdenvertaisuuteen, erilaisuuden hyväksymiseen, osallistumiseen sekä kotien ja koulujen yhteistyöhön. Oppilaiden lähtökohdista tapahtuvaa kasvua ja kehitystä tuetaan. Oppilaskuntien välisen yhteistyön ja eri koulujen oppilaiden yhteisen toiminnan mahdollisuuksia tarkastellaan.

Perusopetusta järjestetään Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskouluissa. Toiminta-alueittain annettavaa erityisopetusta, johon ohjataan oppilaita koko kunnan alueelta, annetaan Elisenvaaran yhtenäiskoulussa, tarkastellen tarvittaessa myös muita järjestelyjä. Vaikeasti kehitysvammaisten ja muuta vastaavaa erityisopetusta toteutetaan ostopalveluna kuntien välillä tehtyjen sopimusten mukaisesti. Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään tarpeen mukaan.

Perusopetusta kehitetään tavoitteena joustavat järjestelyt siten, että opetusta voidaan antaa monipuolisesti myös oppilasmäärän laskiessa. Etäyhteyden kautta annettavaa opetusta edistetään erityisesti valinnaisten kielten ja muussa valinnaisaineopetuksessa, yhteistyössä perusopetuksen koulujen, Elisenvaaran lukion ja mahdollisuuksien mukaan muiden koulujen / oppilaitosten kesken. Etäyhteyden välityksellä voidaan tarvittaessa järjestää myös muuta opetusta, perusopetusta koskevan sääntelyn mukaisesti. Henkilöstösuunnittelua jatketaan pitkäjänteisesti.

Perusopetukseen panostetaan, ja opetusta järjestetään oppilasmäärän laskusta huolimatta vuosiluokille 1-9 Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskouluissa, opetuksen järjestämisen tapoja kehittäen. Oppilasmäärän laskun ollessa valtakunnallinen arvioidaan perusopetusta koskevaa lainsäädäntöä ja opetuksen järjestämisen mahdollisuuksia tarkasteltavan lähivuosien aikana. Mikäli oppilasmäärän vähetessä arvioidaan perustelluksi, selvitetään mahdollisia muita opetuksen järjestämisen tapoja.

4.2.3 Lukiokoulutus

Nuorten ja aikuisten lukiokoulutusta annetaan Elisenvaaran lukiossa. Koulutus tarjoaa yhtäläiset mahdollisuudet perusopetuksen jälkeiseen opiskeluun ja itsensä kehittämiseen, edistäen sivistyksellisen yhdenvertaisuuden toteutumista. Koulutus tukee opiskelijoiden elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia ja hakeutumista jatko-opintoihin.

Elisenvaaran lukiossa annettavassa koulutuksessa huomioidaan pedagoginen monipuolisuus, opiskelijoiden osallistuminen, oma-aloitteisuuteen ja vastuullisuuteen kannustaminen, kansainvälisyys sekä yhteiskunnallisten kysymysten kytkeytyminen osaksi opetusta ja oppilaitoksen toimintaa. Lukion opiskelijoilla on mahdollisuus painottaa opintojaan kiinnostuksensa mukaisesti. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa, perinteisten opiskeluvälineiden ja -menetelmien arvo huomioiden. Henkilöstösuunnittelua jatketaan pitkäjänteisesti.

Elisenvaaran lukio toimii Elisenvaaran oppimiskeskuksessa, jossa sijaitsevat myös Elisenvaaran yhtenäiskoulu (Elisenvaaran yksikkö) ja Kyrön kirjasto. Lukio tekee yhteistyötä alueen lukioiden ja muiden oppilaitosten kanssa. Lukion houkuttelevuutta edistetään kokonaisvaltaisesti.

4.2.4 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Pöytyän kunnan ylläpitämässä, Auran, Marttilan, Oripään ja Pöytyän kuntien alueella toimivassa Auranmaan opistossa annetaan vapaan sivistystyön opetusta, taiteen perusopetusta ja muuta yleissivistävää koulutusta. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen, edistäen hyvinvointia ja sivistyksellistä yhdenvertaisuutta. Tavoitteena on elinikäisen oppimisen edellytysten ja mahdollisuuksien vahvistaminen.

4.2.5 Kirjastot

Kirjastot tarjoavat asiakkaille monipuolisen, ajantasaisen kokoelman, joka koostuu sekä perinteisistä että digitaalisista aineistoista; asiakkaita rohkaistaan lisäksi tietoverkon avoimien aineistojen käyttöön ja tekoälyn kokeiluun. Lasten ja nuorten lukemaan kannustamista, mediakasvatusta ja tiedonhaun opetusta kehitetään.

Kyrön, Riihikosken ja Yläneen taajamissa sijaitsevien kirjastojen toiminnassa panostetaan saavutettavuuteen. Kirjastot toimivat aktiivisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kirjastot tarjoavat tilat ja välineet oppimiseen ja sivistymiseen, mutta myös viihtymiselle, esiintymisille, elämyksille ja omien teosten esiin tuomiselle. Asiakkaille

annetaan mahdollisuus osallistua kirjastojen tilojen, palveluiden ja kokoelmien kehittämiseen. Aukioloaikojen lisäksi kirjastot toimivat omatoimikirjastoina.

4.2.6 Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut tukevat Pöytyän kehittymistä kulttuuriltaan monipuolisena kuntana. Paikallista identiteettiä tallennetaan kotiseutuarkistoon ja taidekokoelmaan, materiaalin digitointi mahdollistaa aineiston jakamisen niin kuntalaisille kuin tutkimus- ja opiskelutarkoituksiinkin.

Yhteistyön tavoitteena ovat innovatiiviset kulttuurin toimintamuodot, jotka vahvistavat Pöytyää kulttuurikuntana. Taide- ja kulttuuripalvelut ovat osa kaikkien kuntalaisten elämää, kuntalaisille tarjotaan myös mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen (musiikki). Yhteisöllisyyttä ja osallistumista tuetaan.

4.2.7 Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tukevat omaehtoista liikuntaa elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Ohjatun liikunnan painopiste on lapsissa ja ikääntyvissä, minkä lisäksi liikuntapaikat mahdollistavat monipuoliset palvelut kuntalaisille.

Pöytyän luonto luo ainutlaatuiset puitteet kuntoliikunnalle. Kunnan liikuntapaikkoja ja liikuntapaikkojen toimintaa ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä paikallisten järjestöjen kanssa. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tuetaan.

4.2.8 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tukevat nuorten hyvän elämänhallinnan kehittymistä. Ennaltaehkäisy, varhainen tuki, ohjaus, koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja ovat keskeisiä toimintatapoja. Nuorisotilatoimintaa järjestetään Kyrössä, Riihikoskella ja Yläneellä. Nuorisovaltuusto tukee nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, ja kehittää Pöytyää vetovoimaisena nuorisopalvelujen kuntana. Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tuetaan.

4.3 Toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja tavoitteiden toteutumisen seuranta

Sivistyspalvelujen järjestämistä ohjaavat lainsäädännön ohella kunnassa hyväksytyt suunnitelmat, muun muassa

- varhaiskasvatussuunnitelma
- esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat
- esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen ja lukiokoulutuksen opiskeluhuoltosuunnitelma
- sivistystoimen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja yksikkökohtaiset suunnitelmat
- hyvinvointisuunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- turvallisuussuunnitelmat

Tavoitteiden toteutumisen seuranta, muun muassa

- kyselyt varhaiskasvatuspalveluja käyttäville
- kyselyt oppilaille, opiskelijoille ja huoltajille
- kyselyt muille palvelujen käyttäjille
- palvelujen käyttäjiltä muilla tavoin koottava tieto
- sivistystoimen toimintaa koskevien suunnitelmien toteutumisen seuranta
- kouluterveyskyselyt
- hyvinvointikertomukset
- turvallisuuden toteutumisen seuranta

Mittarit

- valtaosa sivistyspalvelujen käyttäjistä tyytyväisiä palveluihin
- varhaiskasvatuspalvelut tukeneet yhteistyössä perheiden ja muiden toimijoiden kanssa lasten myönteisen kasvun ja oppimisen kehitystä
- perusopetuksen oppilaat saavuttaneet lähtökohtiensa mukaiset edellytykset ja osaamisen, ja päässeet toivomaansa toisen asteen koulutukseen tai muihin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin
- Elisenvaaran lukiosta ylioppilaiksi valmistuneet saaneet hyvät, lähtökohtiensa mukaiset edellytykset jatko-opintoihin
- Auranmaan opisto tarjonnut monipuolisia opiskelun ja itsensä kehittämisen mahdollisuuksia
- kirjastot tukeneet asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen mahdollisuuksia
- kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut toteutuneet monipuolisina
- sivistyspalvelut tukeneet kokonaisuutena kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin myönteistä kehitystä

5 Yhteenveto keskeisistä strategisista linjauksista

MAHDOLLISUUKSIEN POLKU

- oppien, innostuen, oivaltaen
- yhdenvertaisesti kaikille
- yhteisenä työnä

